

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Ni moč zapovedati solidarnosti

Že nekaj let uporabljamo vedno isto besedo: z govorniških odrov, iz sredstev javnega obveščanja, iz naših glasil, s sestankov na vseh ravneh nam zveni v ušesih čarobna beseda, ki naj bi nas odrešila vseh težav in nam prinesla nazaj spet mir in blagostanje: stabilizacija. Govornik, ki je ni vsaj nekajkrat omenil v tej ali oni zvezi, ni bil dovolj ogret, zavzet, sredstva javnega obveščanja, ki je niso naglaševala ali tiskala dovolj krepko, niso bila dovolj na liniji. Le počasi se je za to veliko in krepko besedo plazila beseda odgovornost. Kajti za vse razpisništvo, napačne in zavožene naložbe bi vendarle moral biti nekdo odgovoren. Tudi za cele izmene, ki ostajajo brez dela, zato ker ni reprodukcijskih materialov in tudi za elektrarne, za katere ni dovolj goriva, da bi jih spravili v pogon, ko so nam najbolj potrebne.

Dve leti je izvršni svet uvajal posamezne ukrepe ali cele pakete in z njimi krpal preluknjano vrečo jugoslovanskega gospodarstva. Žal so ti ukrepi prihajali vedno nekoliko prepozno.

Tako tudi ti zadnji. Vedno so pustili pred sabo daljši ali krajši „prazni prostor“, v katerem so brez milosti lahko ribarili raznorazni špekulanti. Ko je končno dolgo pričakovani ukrep pričel veljati, je udaril predvsem poštene državljanke, ki se zaradi zavestne lojalnosti, poštenosti ali manjših možnosti niso pridružili špekulantom. Nobenega dvoma ni, da so prav špekulacije spodkopale medsebojno zaupanje pri nas in v mnogočem tudi omajale ugled, ki smo ga uživali v svetu.

Sedanji paket ukrepov za varčevanje z energijo, spodbujanje izvoza in krepitev dinarskega sistema je vsekakor obširen in dovolj zahteven. Naj si bodo mnenja o njem še tako različna

in naj je prišel še tako pozno, se moramo zavedati, da nam je sedaj dana možnost, da s skupnimi močmi in z vsemi silami prebrodimo to krizno obdobje. Koliko časa bodo ti izredni ukrepi v veljavi in potrebni, pa bo odvisno predvsem od našega lastnega ravnanja.

Predvsem pa ti ukrepi zmanjšujejo možnost špekulacij, kar bo morda ponovno vrnilo zaupanje delovnih ljudi v delo naših inštitucij.

Hkrati nam bodo te zaostrene razmere omogočile, da inventiramo vprašanja o odgovornosti za nastali položaj in da krivce imenujemo s pravim imenom. Tovariš Franc Šetinc je o tem rekel takole: „Toda nujni so tudi izjemni ukrepi za večjo odgovornost. Kdor je zavlačeval z ukrepi za varčevanje energije, naj odstopi. Kdor

se zadolžuje, pa potem porabi ves denar, ne da bi povečal proizvodnjo za izvoz, da bi lahko dolg tudi vrnil, naj čuti posledice takšnega ravnanja. Je bilo treba v nekaterih delih Jugoslavije tako dolgo dopuščati nered v preskrbi z bencinom? Ne, ne bi bilo treba, če bi pravočasno sprejeli predlog za uvedbo bonov! Doklej bodo ponekod še odlašali z odločnim omejevanjem investicij? Zakaj ni odločnih ukrepov v kreditno-monetarni politiki, kjer najbolj šepa? Do kdaj se bo zvezni proračun le po polzevo prilagajal zahtevam časa? Stabilizacija mora brezpogojno veljati za vsak del Jugoslavije, za razvite in nerazvite, nihče ne more biti izjema. Če smo v Sloveniji, kot pravijo, res v nekoliko ugodnejšem položaju, potem moramo reči, da je do teh „ugodnosti“ mogoče samo po poti hudih naporov za večji izvoz, za

Na poti k resnični stabilizaciji našega gospodarstva in razmer v naši skupnosti smo se Jugoslavlani zopet znašli sami. Sedaj smo prišli do tiste točke, ko postavljamo na preizkušnjo našo zavest, našo predanost samoupravni družbeni ureditvi in delo naših lastnih rok, kajti, kot je med drugim tudi rekel tovariš Šetinc: „Administrativni ukrepi ne morejo zapovedovati zavesti, solidarnosti!“

N. S.

Pod vodstvom učitelja izdajo učenke Poklicne tekstilne šole Beti vsako leto štiri številke svojega glasila Zvita nit. Tako je bilo vsa leta doslej, za letos načrtujejo enako. V glavnem pišejo o življenju v šoli, o svojih težavah in problemih, a tudi o radostih. Med slednje gre šteti zaljubljenost, ki je v rosnih pubertetniških letih

Zvita nit

ne manjka. Lotevajo se seveda tudi resnejših tem, ne morejo pa preskočiti mode, te spremljevalke mladih. Poleg literarnega krožka imajo učenke še vrsto drugih športnih, tehniških in družboslovnih dejavnosti. Za slednjo jim je na razpolago v urnik vnesena ura ob petkih.

ČESTITAMO OB
26. novembru, prazniku
metliške občine
in 29. novembru, dnevu republike

Beti – investicijski načrt 82/83

USMERITEV:

DO BETI METLIKA je imela v sedanjem razvoju opredeljene cilje na področju razvoja in tehnologije, ker je vsklajeno razvijala tri proizvodne programe, in sicer:

- proizvodnjo preje
- proizvodnjo pletiv
- proizvodnjo konfekcije

V minulnem srednjeročnem obdobju od 1976 – 1980. leta je Beti vlagala predvsem v razširitev in modernizacijo proizvodnje za teksturiranje filamentne sintetične preje v povezavi s proizvajalcem preje YULON, medtem ko so druge TOZD nekoliko zaostajale s posodobitvijo opreme. Razlog takšne usmeritve je predvsem v dotrajanosti strojnega parka za teksturiranje in usmeritev v kapitalno intenzivno proizvodnjo. Zaradi potrebe po velikih investicijskih sredstvih za uresničitev omenjenega programa, strojne opreme niso mogli obnavljati v ostalih programih. Tako je vsako odlašanje modernizacije opreme veliko tveganje za nadaljnje normalno poslovanje BETI.

Zaradi tega je predvidena posodobitev predvsem programa metraže, delno programa konfekcijskih TOZD ter TOZD kodranka in volna. Naša DO se mora v nadaljnjem razvoju modernizirati in prestrukturirati. Zlasti, ker se mora še bolj preusmeriti v izvoz. Ta naloga bo zahtevala izjemne napore, ki pa ne bodo uspešni, če ne bomo mogli slediti tehnološkemu napredku v svetu.

Zadovoljiv razvoj naše DO temelji na krepitvi gospodarjenja, kar predstavlja preusmeritev na proizvodnjo, ki ima pogoje za ustvarjanje večje produktivnosti in višjega dohodka. Zato se naša DO odloča za zmanjšanje deleža delovno-intenzivne proizvodnje, in povečanje deleža tehnološko zahtevnejših opravil. Načrti razvoja tekstilne industrije SRS predvidevajo hitrejše prestrukturiranje proizvodnje kakovostnejšega asortimana z višjo produktivnostjo dela. V srednjeročnem planu SRS za 1981 – 1985 je predvideno prestrukturiranje proizvodnje in konfekcije, ki je delovno intenzivna, v osnovno proizvodnjo ki je kapitalno intenzivna (preja, tkanine, pletenine).

PREDMET INVESTICIJE

V načrtu srednjeročnega razvoja DO „BETI“ za leto 1981 – 1985 smo načrtali, da bomo že v 1981. letu investirali v za-

menjavo zastarele in že amortizirane strojne opreme, predvsem v TOZD mentraži, s sodobno visokoproduktivno opremo. Glede na izrabljenost posameznih strojev in zaradi tega čedalje večjih težav pri vzdrževanju strojev za doseganje primerne nivoja kvalitete, smo se na samoupravnih organih posameznih TOZD in DO odločili, da se takoj pričnemo uresničevati zastavljeni investicijski program za srednjeročno obdobje.

Predvidena investicijska vlaganja v letu 1982/83 v večjem delu zajemajo investicijo v TOZD metraža in manj investicijo v TOZD kodranka in program konfekcijskih TOZD. Prav tako za reševanje ozkih grl v kodranki in za zamenjavo dotrajale opreme v TOZD konfekcija, ter preusmeritev dela konfekcijske proizvodnje na izdelavo visokokvalitetnih srajc iz merceriziranega pletiva.

Čeprav predstavlja predviden nakup opreme le zamenjavo dotrajane, bo investicija bistveno vplivala na izboljšanje kvalitete izdelkov, predvsem v TOZD metraža, ker bo z novo opremo možno predelovati tudi preje slabše kvalitete, pri tem pa doseči raven načrtovane kvalitete izdelkov.

a) TOZD Kodranka in volna

Z uresničitvijo investicije za reševanje ozkega grla pri previjanju in po reorganizaciji proizvodnje, se bo proizvodnja povečala z indeksom 136 sukanje, 212 barvanje in 237 previjanje. Za isto količino se bo zmanjšala prodaja surove preje. Sukanje

volne se bo povečalo z indeksom 216, za isto količino pa zmanjšala usluga sukanja pri drugih OZD.

Pri povečanju proizvodnje barvane preje gre predvsem za vskladitev kapacitet in reševanje ozkega grla na previjanju po barvanju, in obenem za reorganizacijo proizvodnje sukanja, barvanja in maksimalno izkoriščanje kapacitet na omenjeni liniji z uvedbo troizmenskega kontinuiranega ciklusa. Pri investiciji v sukalni stroj za volno gre predvsem za zmanjševanje odvisnosti od uslug sukanja in obenem reševanje problemov sukanja volne. Predvidena nabava: 1 sukalni stroj za volno, stroj za tiskanje in lepljenje etiket, 5 previjalnih strojev.

b) TOZD Metraža

Pri investiciji v TOZD metraža gre predvsem za zamenjavo tehnično in tehnološko zastarele opreme z visoko produktivnimi pletilnimi stroji. Po investiciji v 1982. letu se bodo kapaciete pletilnice povečale od sedanjih 1500 t/leto na 2.000 t/leto ali z indeksom 133. Pri tem bodo zamenjali 16 starih s 14 novimi stroji. (3. 2. in 2. 3.). Po modernizaciji proizvodnje v pletilnici pa bo nastalo ozko grlo za barvanje. Zato bomo kupili tri kadi z motovilom. Ostale faze v barvarni, kot so centrifugiranje, fiksiranje – sušenje in kalandiranje, pa imajo dovolj kapacitet za realizacijo nove proizvodnje. Z investicijo v barvarni pa obenem povečujemo izkoristek proizvodnih faz centrifugiranja in sušenja – fiksira-

nja. Proizvodnja barvarne bi bila 2.000 t ali z indeksom povečanja 112, ker je limitirana s proizvodnjo pletilnice.

Predviden nakup: 15 pletilnih strojev in 3 kadi z motovilom.

c) Skupnost konfekcijskih TOZD

Namen investicije je skoraj izključno zamenjava tehnično in tehnološko zastarele opreme. Predviden nakup 101 stroj bo razporejen tako, da bo z obnovno strojnega parka kupljeno 64 strojev, 35 strojev pa za povečanje proizvodnje. Kapaciete konfekcijskih TOZD se bodo v prvem letu povečale z indeksom 107, v drugem za 107, skupaj po drugem letu investicije – 114.

PROIZVODNI PROGRAM IN KAPACITETE

a) TOZD Kodranka in volna

Proizvodni program v TOZD kodranka in volna se ne bo spremenil z investicijo, ampak se obstoječi asortiman širi tako, da ni spremembe v količini vhodne surovine in končnega izdelka. Povečali bomo proizvodnjo barvane preje in za isto količino zmanjšali količino surove preje.

Po drugem letu po investiciji bo zmogljivost konfekcijskih TOZD 108.300.000 min/leto ali indeks povečanja: 114.

SALKO DELIČ

	Pred invest.	Po invest.	Ind.
Sukanje za barvanje	kg/leto	kg/leto	
Barvanje	384.000	542.000	136
Previjanje	257.000	544.000	212
Sukanje volne	240.000	570.000	237
	225.000	488.000	216

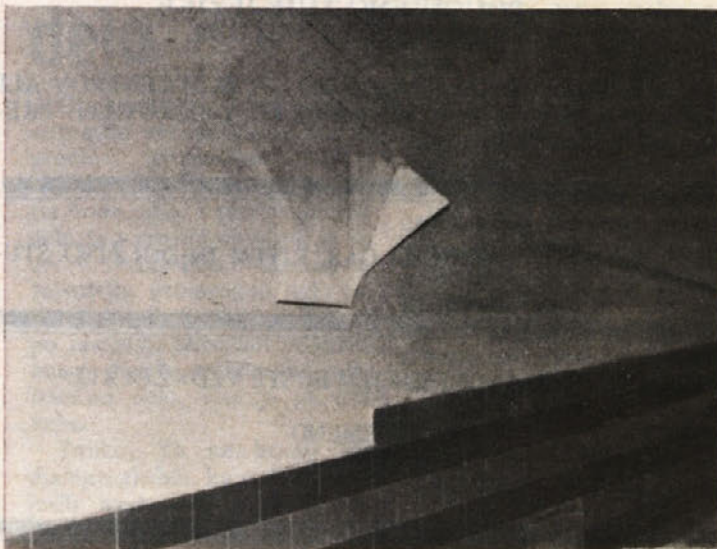
b) TOZD Metraža

	Pred invest.	Po invest.	Ind.
Pletilnica	kg/leto	kg/leto	
Barvarna skupaj	1.500.000	2.000.000	133
	1.783.000	2.000.000	112

Z investicijo v TOZD metraža gre za zamenjavo dotrajanih strojev v pletilnici in za povečanje proizvodnje pletiv za 500 t/leto, z investicijo treh kadi pa rešujemo ozko grlo barvanja.

c) Program konfekcijskih TOZD

	Pred invest.	Po invest.	Ind.
štev. proizvodnih delavcev	846	919	108,6
štev. proizvedenih minut	95.000.000	101.650.000	107

RAZREZANA TAPETA — Nekdo se je z nožem spraval nad tapeto v naši menzi. Tako mu je bila napoti, da je kar dvakrat zarezal vanjo. Ni nam uspelo ugotoviti, kaj je šlo človeku z nožem na živce: vzorec tapete ali pa je njegovo dejanje le odziv na včasih slabšo malico. No, svojo nekulturo ali jezo bi lahko nepridiprav pokazal kje drugje. Morda za začetek: na tapeti v svojem lastnem domu. O, to pa ne, kajne?

Aktivnosti po 10. kongresu

Osnovna misel, ki jo je izražala večina delavcev takoj po 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, je: kongresne zahteve in sklepi so dobri, vprašanje pa je, ali jih bomo znali in zmogli tudi dosledno uresničevati. Tudi na nekaterih posvetovanjih v republiškem svetu ZSS in na seji predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je tekla beseda o uresničevanju kongresnih sklepov in o delu sindikata po najnovejših ukrepih zveznega izvršnega sveta. Čeprav gre na videz za dve različni stvari, sta obe vsebinsko povezani. Za sindikat bi bilo nesprejemljivo, če bi aktualni problemi zasenčili uresničevanje kongresnih sklepov. Prav tako pa bi bilo nestvarno, če ob uresničevanju kongresnih sklepov v praksi ne bi upoštevali posledic in nalog, ki izhajajo iz ukrepov.

V zadnjem času smo priča poslabšanemu politično-varnostnemu položaju, kar gotovo zahteva večjo aktivnost sindikalnih delavcev. Posebej morajo vse sindikalne organizacije in organi v svojih okoljih oceniti, kakšne so razmere, kaj nanje vpliva in kako položaj reševati.

Tudi v sindikatih močno odmevajo ukrepi državnih organov. Ko jih ocenjujemo, ne moremo mimo ugotovitve, da so bili ukrepi nujni, da je večina ukrepov začasnih in da se moramo kar najbolje pripraviti na to, da bomo izkoristili možnosti, ki jih ukrepi ponujajo za povečanje izvoza in omogočanje uvoza za izvoz. Gotovo pa je, da vseh ukrepov ne gre pretirano hvaliti, prav tako ne načina, kako so bili sprejeti. To se ne sme ponoviti.

Ob 20 odstotni devalvaciji dinarja je zelo pomembno, da ne dopustimo, da bi rast cen uničila njene pozitivne učinke. Zato je nujno, da tako imenovana celotna poraba (osebna, skupna in splošna) ostane v okviru čistega dohodka. V Sloveniji je na primer akcija za usklajevanje osebnih dohodkov tudi zaradi aktivnosti sindikata dala nekatere dobre rezultate. Seveda pa do konca leta

osebni dohodkov ne gre povečevati, saj bi tako razvrednotili dosedanje uspehe.

V zadnjem času prihaja tudi do nelikvidnosti oziroma neplačevanja računov v zakonitih rokih. Sindikat si mora prizadevati, da bo vsaka organizacija združenega dela blagovne storitve plačala v zakonitem roku.

Na politično vzdušje slabo vpliva tudi pomanjkanje nekaterih življenjskih potrebščin. Čeprav so na primer v zadnjih dveh mesecih na trg prihajale povečane količine olja in sladkorja, ga v trgovinah kar ni bilo dobiti. To govori o potrošniški mrzlici, govori pa tudi o slabi organiziranosti trgovcev. Koliko lahko pomaga sindikat v teh organizacijah in koliko lahko sodeluje v delu potrošniških svetov v krajevnih skupnostih?

Ni treba posebej govoriti o govoricah, ki zadevajo gospodarstvenike in politične funkcionarje. Gre za to, da znamo na take govorice hitro in učinkovito reagirati.

V sindikatu ne smemo dovoliti, da bi to, da so bili ukrepi nujni, pomenilo nekakšno zeleno luč za nesamoupravno vedenje. Razne koordinacije, štabi, politični aktivni ne morejo zamenjati samoupravnih organov, posebej delavskih svetov ne.

Trajne naloge, ki jih kongres nalaga vsem sindikalnim organizacijam, pa so: uveljavitev dejanskega odločanja delavcev o pogojih pridobivanja in delitve dohodka, uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela, spoštovanje spretih dogovorov in uveljavitev samoupravnega nadzora.

Aktualne naloge, ki se morajo z njimi spoprijeti sindikalne organizacije, pa so:

Ocena devetmesečnega gospodarjenja (dogaja se, da poslovodni delavci poudarjajo zgolj večjo disciplino in večjo individualno delovno storilnost, organizacijskih ukrepov

OB TRIDESETLETNICI:

ZRVS: 67.000 članov

Aprila leta 1942 je poveljstvo slovenskih narodnoosvobodilnih partizanskih čet izdalo brošuro „Kratek tečaj za partizanske poveljnike“. To je bil prvi priročnik za vzgojo partizanskega oficirskega kadra, ki ga je v enotah tako primanjkovalo. Znanje in tehniko sta v začetku pač nadomestovali volja in samozavest, kasneje pa sta se, skupaj z izkušnjami ter tehničnim in političnim znanjem, združili v teorijo o taktiki partizanskega vojskovanja, ki so si jo poznejši partizanski oficirski kadri že pridobivali na dobro organiziranih tečajih v partizanskih oficirskih šolah.

Po vojni je velik del partizanskega vodstvenega kadra ostal v rezervi, tem pa so se pridružili tudi tisti, ki so se za vojaške starišine usposobili že v redni vojski ali v šolah nove Jugoslavije. Da bi ta dragoceni strokovni kader ne ostal ob strani v razvoju organizacijske in tehnične vojaške znanosti, je bilo

nike in usposabljanje na njej. ZRVS je veliko storila tudi za vključevanje rednih vojaških enot v življenje kraja, s tem, da je na prireditve in delovne akcije vabila njihove predstavnike. Tako je s svojim specifičnim poznavanjem razmer in tradicij pripomogla, da je tudi naša redna vojska ostala res narodna vojska kot je bila nekdanj partizanska.

Zveza rezervnih vojaških starišin je tudi pomemben člen v povezovanju tradicij NOB s sedanjo samoupravno družbo in predvsem mlajšim rodod. Zato se je aktivno povezovala z mladinskimi organizacijami, zlasti s taborniki, brigadirji in krajevnimi konferencami, ter sodelovala pri organizaciji pohodov, predavanj in taktičnih vaj. S tem potrjuje, da je važen nosilec podružabljanja splošne ljudske obrambe, saj njeni člani s svojim znanjem, ki so ga pridobili v oficirskih šolah in kasneje na dopolnilnih pripra-

nju najti način, s katerim bi jih še naprej usposabljali in jih seznanjali z napredkom. Tako je nastala leta 1952 Zveza rezervnih oficirjev in podoficirjev (ZRVP) ali kasneje Zveza rezervnih vojaških starišin (ZRVS). Ta ima danes okoli 67.000 članov.

ZRVS se je z leti vse bolj vključevala v sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, že prej pa je uspešno delovala na področju strokovnega usposabljanja svojih članov. Prirejala je predavanja, demonstracije novejših teh-

vah, delujejo na vseh področjih družbenega življenja in v delovnih organizacijah.

Ko letos Zveza rezervnih vojaških starišin praznuje svojo tridesetletnico, jo praznuje brez večjih starfar in slovesnosti, vendar pa s poglobljeno analizo uspehov in temeljitimi pripravami za nadaljnje delo. V vse bolj zaostrenih mednarodnih političnih razmerah je njeno delo toliko bolj potrebno in tega se izkušeni starišine, pa tudi mladi v njihovih vrstah, dobro zavedajo.

N. S.

Najcenejše knjige

Tako kot vsako leto bo Prešernova družba tudi letos ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna izdala svojo „Redno letno knjižno zbirko“, ki jo v množični nakladi dvajset tisoč izvodov po zares dostopni ceni prejmejo člani in drugi naročniki – bralci Prešernove družbe:

1. Prešernov koledar za leto 1983 (z barvnimi reprodukcijami odličnega slovenskega slikarja Nikolaja Omerze in raznovrstnimi drugimi zanimivostmi)
2. Polona Škrinjar: PAVLA, povest
3. Miran Ogrin: PO STOPINJAH ALEKSANDRA VELIKEGA, potopis
4. Živojin Gavrilović: IGMANCI, roman
5. Mira Ružič: BITI ALI NE BITI, knjiga proti onesnaževanju in za varstvo okolja
6. Aleksander Cordelli: MORTYMERJEVI, roman – nagradna knjiga (brezplačno jo prejmejo člani Prešernove družbe, ki so poravnali članarino do 30. 6. 1982).

Cena vseh šestih, v platno vezanih knjig je 850 dinarjev (z nagradno knjigo), oziroma 700 dinarjev (brez nagradne knjige). Cena vseh šestih knjig v mehki (broširani) vezavi pa je 500 dinarjev (z nagradno knjigo), oziroma 400 dinarjev (brez nagradne knjige).

Vsem, ki „Prešernove zbirke“ še niste naročili pri poverjeniku Prešernove družbe ali v knjigarni, priporočamo, da to čimprej storite, lahko tudi s spodnjo naročilnico.

NAROČILNICA

Naročam letno knjižno zbirko Prešernove družbe s Prešernovim koledarjem 1983:

1. vezano v platno – z nagradno knjigo	850 din
2. vezano v platno – brez nagradne knjige	700 din
3. broširano – z nagradno knjigo	500 din
4. broširano – brez nagradne knjige	400 din
- Knjige mi pošljite na naslov:

Naročnino bom poravnal

a/ po povzetju

b/ v zaporednih mesečnih obrokih po najmanj 200 din

Datum:

Podpis:

Naročilnico izpolnite, odrežite in pošljite na naslov: PREŠERNOVA DRUŽBA, LJUBLJANA, BORSETOVA 27.

Zbirajmo folklorno gradivo

V sekciji za ljudsko slovnostvo pri Inštitutu za slovensko narodopisje (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) v Ljubljani je v pripravi zbirka slovenskega slovstvenega folklornega gradiva (bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovori), pri kateri želimo dati prednost novemu terenskem gradivu.

Prizadevamo si, da bi bila zbirka kolikor mogoče

popolna, zato se z zaupanjem in prepričanjem, da naš klic ne bo zaman, obračamo tudi na cenjene bralce VEZILA z naslednjo pršnjo:

– prosimo in vabimo vas, da bi bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovore in mogoče še kaj podobnega, kar živi v vašem okolju ali zgolj le še v spominu iz mladih dni, zapisali in poslali na Inštitut za slovensko narodopisje na spodaj navedeni naslov. Veseli bomo, če se bo Arhiv slovenskih ljudskih pripovedi, uganke, pregovorov pri omenjenem Inštitutu obogatil z vašim prispevkom, saj to pomeni kamenček več v mozaiku slovenske kulturne – v tem primeru slovstvene dediščine. Vaše delo bomo

ustrezno citirali in na primernem mestu poudarili – kadar bo do predvidene izdaje pač prišlo.

Pri tem je treba opozoriti, da ne pridejo v poštev prepisi ali obnove iz starih zbirk ljudskih pravljic, pripovedk ipd., saj te že imamo na razpolago in jih bomo vsekakor primerno upoštevali.

– druga možnost je ta, da nam sporočite naslove ljudi, za katere veste, da z njimi ljudsko oz. ustno oz. folklorno izročilo še živi. Ob priložnosti bi jih obiskali sami in njihove pripovedi posneli na magnetofonski trak.

V vsakem primeru pa prosimo, da je naveden natančen naslov pripovedoval-

ca, njegovi rojstni podatki in poklic in prav tako naslov in omenjeni podatki zapisovalca ter kraj in datum zapisa, oz. pripovedovanja.

Zanesljivo pričakujemo vašo pošto in vas v tem upanju prav lepo pozdravljamo.

P. S.

Morebitne prispevke lahko naslovite tudi na uredništvo VEZILA.

Marija Stanonik
Inštitut za slovensko
narodopisje, ZRC SAZU,
61000 Ljubljana
Novi trg 3

POUČUJEMO TUJE JEZIKE PO DOPISNI METODI

– ČE ZARADI ODDALJENOSTI OD ŠOLSКИH CENTROV ALI POMANJKANJA ČASA NE MORETE OBISKOVATI PREDAVANJ, PRIDITE!

SAMI SI BOSTE DOLOČILI ČAS, RITEM IN DOLŽINO ŠTUDIJA

STIKE S SVOJIM PROFESORJEM BOSTE VZDRŽEVALI:

– PISMENO

– OSEBNO, ČE ŽELITE

– PO TELEFONU

PROFESOR VAM BO POSLAL NAVODILA ZA UČENJE

VI PA NJEMU NALOGE, KI JIH BO POPRAVLJAL IN KOMENTIRAL

PO ŽELJI VAM BO PISMENO, OSEBNO ALI TELEFONSKO RAZLOŽIL, ČESAR NE BOSTE RAZUMELI

PREJELI BOSTE UČBENIK, PRIROČNIK ZA SAMOSTOJNO UČENJE IN KASETO

CENA 2.300.– N din

POKLIČITE ALI PIŠITE NA DOPISNO DELAVSKO UNIVERZO UNIVERZUM, LJUBLJANA, PARMOVA 39

Tel: 061 310 – 021

312 – 141

312 – 133

Proizvodno delo

Usmerjeno izobraževanje je odpravilo počitniško prakso in uvedlo proizvodno delo. Učenke iz izobraževalnega centra bodo odšle k proizvodnemu delu že v sredini oktobra, in sicer v TOZD Beti, v Komet in Novoteks. Proizvodno delo bo potekalo po skupinah, oziroma po razredih. Skrajšani program ima v načrtu tritedensko proizvodno delo, srednji pa dva tedna.

Toliko, da ne bomo začudeno gledali, ko se bodo pojavili med nami novi obrazi, željni znanja in izkušenj. Škoda je zapisati, da jih bomo lepo sprejeli ter da jim bomo pomagali osvojiti čimveč z načrtom predpisanega znanja. Vsi brez izjeme, saj je navsezadnje slehernemu v interesu, da bi postale naše učenke dobre delavke.

Ob tem še to: izobraževalni center se zahvaljuje mentorjem, organizatorjem in inštruktorjem proizvodnega dela za odlično opravljene lanske naloge. Učenke so v anketi zapisale, da so bile več kot zadovoljne. Od kritičnih pripomb izluščimo naslednje: posamezne učenke so trdile, da so bile premalo zaposlene, da želijo več delati. Te želje jim gotovo ne bo težko uresničiti.

SKUPNA KNJIŽNICA

Vzniknila je zamisel o knjižnici, ki bi bila skupna za delovno organizacijo Beti in TOZD izobraževalni center. Dokler ne bodo prostori v sklopu nove trgovine služili drugemu, bi bila knjižnica tam. TOZD izobraževalni center je že tja preselil svoje knjige, po pisarnah in drugod bi bilo treba pobrati strokovno literaturo in jo prenesti na skupne police. Hopla, tega zadnjega še nimamo, imamo pa zato predračun, ki je nižji od 70.000 dinarjev. Kje bomo staknili denar, se ne ve, znano pa je, da je za knjižnico zainteresirano tudi Društvo inženjev in tehnikov, ki mu „poveljuje“ Vlado Dražmerič.

TEMNO LETO 1983?

Prihodnje leto se bomo srečali še z enim problemom, ki se je v minuli zimi že nekajkrat najavil: primanjkovalo bo približno 5000 GWh električne energije, ali kar 6,6 odstotka vseh potreb. Že lani smo z redukcijami prihranili 1183 GWh ali 1,9 odstotka lanskih potreb.

ŽENSKA REKREACIJA

Da se je treba malce preigibati, ni nova ugotovitev. Bo pa novo to, kar temu sledi.

Dekleta, žene, ženske!

Vsak ponedeljek je v šolski telovadnici nad Pungartom organizirana rekreacija, in sicer od 19.30 do 20.30. Odločite se zanj, videle boste, da vam razgibanje še kako koristi. Privajljati se ni treba nikomur, treba je samo priti in začeti. Potem bo šlo. Med rekreatorkami si boste našle nove znanke, mor-da celo prijateljce.

Novi prostori

TOZD Izobraževalni center je pridobil v šolskem letu 1982/83 tri nujno potrebne učilnice, kajti zdaj se izobražuje v tem centru za poklica pomočnik tekstilnega konfeksionarja in tekstilni konfeksionar sto petinšestdeset učencev. Vsi učenci seveda niso študenti delovne organizacije Beti. Ne smemo pozabiti, da center ni le Betin center, ampak se šolajo pri nas tudi dijaki, ki se bodo pozneje zaposlili v Kometu, Novoteksu pa, razumljivo, v TOZD Beti. Poreče kdo: „No, pa smo rešili prostorske težave.“

Toda temu ni tako. Da bi pouk lahko nemoteno potekal, bo potrebno dograditi takomenovane namenske učilnice,

ki jih bolje poznamo pod imenom: kabinet. Kako bo s tem, ne vemo.

Resnici na ljubo: večina odgovornih je za to, da šolo dogradimo, ko pa bi bilo potrebno postaviti piko na i (denar, denar, sveta vladar!), pa ni pravega dedca. Taksnega namreč, ki bi dal zeleno luč za izdelavo dokumentacije. Urina kazalca pa ne stojita, z drugimi besedami: čas ne dela za nas.

VEČ UČENK

V šolskem letu 1982/83 se je v Poklicno tekstilno šolo Beti vpisalo osemindeset učencev, od tega šest moških. V skrajšanem programu, ki traja šolsko leto in pol, jih je enaintrideset, v srednjem pa sedeminpetdeset. Slednji se bodo ob zaključku šolskega leta 1982/83 odločili za dvoletno oziroma triletno šolanje, odvisno pač od potreb združenega dela ter od njihovega učnega uspeha. Razumljivo je, da bodo obiskovali učenci z boljšim učenim uspehom triletno šolanje, s slabšim pa dvoletno. Torej se spleča potruditi.

Komet: zaenkrat po načrtih

Poslovanje „Kometa“ v prvem polletju 1982 je glede na sedanje zaostrene razmere potekalo dobro. Dosegli smo vse zastavljene cilje, saj smo letni plan celotnega prihodka dosegli z 51 odstotki in plan dohodka s 50 odstotki. Primerjava doseženih rezultatov za prvo polletje 1982 z enakim obdobjem preteklega leta kaže, da je finančni rezultat dober, vendar slabši kot v minulem letu. Razlog za to je v relativno slabem porastu realizacije zaradi zmanjšanja obsega prodaje na domačem trgu in zaradi povečanja obsega proizvodnje za izvoz na konvertibilni trg. Poleg tega je amortizacija večja za 119 odstotkov, veliki pa so tudi stroški investicijskega vzdrževanja (nova streha).

Kljub težavam smo dosegli več kot 14 milijonov ostanka čistega dohodka, kar je za naš kolektiv pričakovani rezultat. Povprečni mesečni osebni dohodki so višji za 18 odstotkov kot v enakem obdobju preteklega leta, in znašajo 9.420 din. Masa izplačanih osebnih dohodkov je v skladu z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982.

Na področju zunanjetrgovinske menjave smo dosegli pozitivna gibanja, saj smo izvoz na zahod povečali za 19, izvoz na vzhod zmanjšali za 2 in uvoz zmanjšali za 16 odstotkov, kar je v skladu z velikimi prizadevanji naše družbe za ureditev ugodnejših zunanjetrgovinskih rezultatov. Pokrivanje uvoza z izvozom za prvo polletje znaša 175 odstotkov.

Ocenjujemo, da bodo rezultati poslovanja drugega polletja skromnejši, zaradi še težjih pogojev gospodarjenja kot v prvem polletju.

A. T.

V SLOVENIJI SPET VEČ STANOVANJ

Lani je bilo v Sloveniji dokončanih 14.674 stanovanj, kar je po nekaj letih nazadovanja zopet napredek, saj smo jih zgradili za 6,6 odstotka več kot leta 1980. Po poprečni velikosti stanovanj pa smo v Sloveniji na zadnjem mestu v Jugoslaviji. V Sloveniji je poprečna površina novosezidanih stanovanj 58 m², na Kosovem, kjer so največja v SFRJ, pa 68,7 m². So pa zato slovenska stanovanja v privatnih hišah največja v Jugoslaviji, saj merijo v poprečju 99 kvadratnih metrov (v letu 1981).

DEVIZE V LB

Temeljne ljubljanske banke v Sloveniji so v avgustu dosegle na deviznih sredstvih občanov povečanje za 8,3 milijona ameriških dolarjev, mreža ljubljanskih bank v tujini pa je na temeljne banke v domovini v prvih osmih mesecih letos usmerila za 62,8 milijona ameriških dolarjev hranilnih vlog. Od teh prilivov odpade več kot polovica na Irak.

O sistemu obdavčenja

Zbor združenega dela in zbor občin Skupščine SR Slovenije sta decembra lani obravnavala vrsto gradiv s področja davčnega sistema in davčne politike – med drugim tudi delovno besedilo predloga zakona o davkih občanov.

Pripravljanje novega sistema obdavčenja občanov se je začelo že leta 1978, ko so bila pripravljena izhodišča za revizijo davčnega sistema; predlog za izdajo zakona in osnutek zakona pa je republiška skupščina sprejela junija oziroma konec leta 1979.

Razprava na sejah zborov decembra lani – celotna gradiva so bila objavljena v skupščinskem Poročevalcu, Prilogi IX/1981 – je pomenila le predhodno obravnavo predlaganih rešitev. V razpravi so bile dane pripombe k delovnemu besedilu predvsem na predlagane rešitve obdavčenja dohodka iz kmetijstva ter še na nekatera druga vprašanja in povsem nove rešitve, za katere v razpravah še ni bilo doseženo soglasje.

Po temeljiti javni razpravi, ki je bila med letošnjim letom še podaljšana, je izvršni svet Skupščine SR Slovenije določil besedilo predloga zakona in ga predložil Skupščini SR Slovenije v obravnavo in sprejem.

Predlog zakona o davkih občanov je v celotnem besedilu in z obrazložitvijo objavljen v Poročevalcu št. 20 26. oktobra 1982.

V obrazložitvi k predlogu zakona pojasnjuje predlagatelj temeljne rešitve pri obdavčevanju posameznih vrst dohodkov, dopolnitve, kakor tudi razloge, zaradi katerih posamezni predlogi iz razprav niso bili upoštevani.

Najpomembnejše spremembe so bile predvidene pri obdavčevanju dohodka iz kmetijske dejavnosti, vendar predlog novega zakona tega poglavja ne vključuje. Izvršni svet namreč ugotavlja, da je zaradi obsežnosti in zahtevnosti te problematike bolj smotrno to področje kompleksno urediti v posebnem zakonu (30. člen predloga zakona). Ta posebni zakon naj bi zbori Skupščine SR Slovenije obravnavali predvidoma v začetku prihodnjega leta. Zadržuje se torej veljavni sistem obdavčevanja dohodka iz kmetijstva, predlaga pa se ustrezna valorizacija dohodkovnih cenov, ki pogosto pravice do socialnih olajšav oziroma opustitev.

Z zakonom se ureja devet vrst davkov, postopke za odmero in pobiranje davkov, vsebuje pa še kazenske in prehodne določbe.

Zbor združenega dela in zbor občin Skupščine SR Slovenije imata predlog zakona na dnevnem redu sej zborov, ki so predvidene za 15. december 1982.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta Ivana Bukovca se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD metraža in sodelavcem barvarne za podarjene vence, izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoči sin
Ivan Bukovac

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta Jožeta Maleriča se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in OOZS „Komet“ za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Še enkrat vsem prav lepa hvala!

Jožica Malerič

ZAHVALA

Ob težki izgubi moje drage, skrbne in ljube mame BARE HELC iz Železnikov, se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam stali ob strani, vsem, ki so darovali za vence in so nam tudi denarno pomagali. Posebna zahvala gre sodelavcem in sindikatu TOZD metraža.

Zalujoči sin Jože Helc,
brat Janez in sestra Marija, rojena Kučinič

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega moža Vida Brajkoviča se zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD konfekcija, prav tako tudi sodelavcem za počarjeni venec, denarno pomoč, izrečeno sožalje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena
Zora in otroci

ZAHVALA

Ob boleči izgubi matere Lucije Gorše se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi izrekli sožalje in podarili cvetje. Posebna zahvala gre Metliškem mešanemu pevske-mu zboru Beti ter nekdanjim sodelavcem iz Beti. Nada Novak z družino

Aktivnosti...

/nadaljevanje s 3. st./

in izboljšav ter uveljavljanja kakovostnih dejavnikov proizvodnje pa ne predlagajo). Ob tem naj sindikat zahteva temeljito razpravo o izgubah, o doseganju izvoza ter odvisnosti osebnih dohodkov od čistega dohodka (posebej v negospodarstvu do konca leta ne moremo pristajati na splošno povečevanje osebnih dohodkov!). Sindikat naj se zavzame za boljše nagajevanje ustvarjalnega dela, proizvodnega dela in dela v težjih pogojih.

Eden izmed namenov devalvacije dinarja je tudi spodbuditev izvoza oziroma da organizacije, ki izvažajo, ne bodo imele izgub. Seveda pa bodo imele izgube druge organizacije. Zato je nujno, da sindi-

kat spodbuja in podpre dohodkovno povezovanje, ki omogoča lažje reševanje tako problemov uvoza in izvoza kot izgub.

Naslednja naloga je sodelovanje v pripravah resolucije za prihodnje leto. Izhodišče je, da pogoji pridobivanja dohodka v prihodnjem letu ne bodo lažji, kot so bili letos. Dohodka tudi ne bo mogoče kot letos povečevati z višanjem cen. Vse oblike porabe se bodo morale gibati v realnih okvirih čistega dohodka. To pa v primerjavi z letošnjim letom v celoti pomeni, okoli 7 odstotno realno zmanjšanje vseh oblik porabe ali — drugače rečeno — nominalna rast porabe bo prihodnje leto lahko približno 12 odstotkov (letos je bila

približno 28 odstotkov). To pa pomeni večji izbor potreb, drugačne standarde in normative na posameznih področjih in podobno.

Naslednja ugotovitev je, da moramo drugo leto povečati izvoz za naj-

manj 15 odstotkov. To pa pomeni, da se nobena organizacija združenega dela, ki načrtuje izvoz, ne more ustaviti pri tej splošni oceni, ampak mora svoj plan izvoza postaviti čim višje. Za to pa so potrebni nekateri poslovni ukrepi. (Jasno je, da izvoz ni samo stvar neposrednih izvoznikov, ampak mora biti rezultat dohodkovne povezanosti v reprodukcijski verigi.) Prednost bodo drugo leto imele izvozne naložbe, naložbe v pridobivanje hrane in energije.

Ob najnovejših ukrepih pa se pojavlja še kup problemov, ob katerih se mora angažirati tudi sindikat prevoza na delo in z dela z javnimi prevoznimi sredstvi, sprememba delovnega časa, s čemer je povezano tudi delo vrtec in šol, bank, trgovin in usklajevanje prevozov.

Vsem tem nalogam moramo prilagoditi naše metode dela in organiziranost.

K. M.

Iz Kometa

Novoizvoljeni delavski svet so oblikovali 7. junija. Za preglednico so člani izvolili Milko CINDRIČ, za njeno namestnico Cvetko BADOVINAC. Že takoj na prvi seji so razpravljali o izboljšanju delovnih pogojev v delovni enoti Stari trg, o nabavi osnovnih sredstev, stanovanjskih vprašanjih itd. Izvolili so izvršni odbor. Razveseljivo je, da so se seje udeležili vsi člani.

Delavski svet je na prvi seji obravnaval in sprejel Smernice za delovanje delegacij za DPS in SIS. Izdelane so bile na pobudo OOK z namenom, da našim delegacijam vsestransko pomagamo pri delu.

15. junija so se sestali vodje delegacij za DPS in SIS ter njihovi namestniki. Seji ali bolje rečeno razgovoru so prisostvovali tudi predstavniki samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in strokovnih služb. Predstavniki delegacij so poročali o delovanju delegacije, izmenjali izkušnje in nakazali probleme ter skupaj z ostalimi poiskali poti za rešitev problemov.

Za predsednika izvršilnega odbora je bil 11. junija izvoljen Marjan PAVLOVIČ, ki bo to funkcijo opravljal že drugo mandatno dobo. Za njegovo namestnico so člani izvršilnega odbora izvolili Darinko ŽIST.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je imel 2. julija razširjeno sejo. Obravnavali so gradivo za 10. Kongres ZSS in pri tem obdelali domače razmere, ne samo v DO, temveč tudi navzven. Tako je bila kritika usmerjena na samoupravne interesne skupnosti, ker nam ne dostavljajo trimesečnih in pol-

letnih poročil o svojem poslovanju, in delavci med letom nismo seznanjeni, kako uresničujejo sprejet program in kam je šel porabljen denar.

Tudi samoupravna delavska kontrola ima novo predsednico Nado LISAK, ki so jo izvolili na seji 6. julija. Njena namestnica je Martina GORNIK. Ker so v odboru pretežno novi člani, je prejšnja predsednica samoupravne delavske kontrole z namenom, da bi lahko takoj začeli z delom, vključila v dnevni red tudi naloge in delo tega samoupravnega organa.

Naša OZD je ob Dnevu vstaje, 22. juliju, prejela PRIZNANJE Republiškega sekretariata za ljudsko obrambo za ustvarjalno in prizadevno delo ter dosežene uspehe pri razvoju splošne ljudske obrambe. Priznanje je izročil predsednik skupščine občine Metlika na seji delavskega sveta 20. julija. S. O.

LANI 47
„KONFLIKTNIH
SITUACIJ“

„Delavski štrajki nastajajo pri nas v glavnem zaradi večanja razlike med dejanskim položajem samoupravljanja in načrtovanim sistemom samoupravljanja,“ pravi jugoslovanski izvedenec za „konfliktne situacije“ na delu. Do tega ključka je prišel tudi tako, da je primerjal višino osebnega dohodka, življenjskih stroškov in socialnih problemov v letu 1978 in 1981. Kljub temu da so lani bili slabši socialni pogoji kot v letu 1978, je bilo v Sloveniji 44 konfliktnih situacij manj. Torej je poglobljanje samoupravljanja edini ključ za odpravljanje konfliktnih situ-

acij, tam, kjer to še šepa, pa zaškriplje tudi v medsebojnih odnosih. Prekinitve dela ločimo v prekinitve del in izsiljene sestanke. Prvih je bilo lani v Sloveniji 47, drugih pa 17.

KAKŠEN JE KMEČKI
STANDARD?

Kljub znatnemu napredku podeželja pokazatelj opremljenosti kmečkih gospodinjstev, v primerjavi z nekmečkimi, kažejo na veliko zaostajanje v opremljenosti z nekaterimi materialnimi dobrinami. Tako je z električnimi in plinskimi štedilniki opremljenih 46 odst. kmečkih gospodinjstev (nekmečkih 99,5 odst.), s hladilniki 38,5 (87,7), s televizorji 35,9 (88,3) in z osebnimi avtomobili 19,6 odst. (54,4). Precej boljšo opremljenost od kmečkih gospodinjstev po statističnih podatkih Zavoda SR Slovenije za statistiko kažejo mešana gospodinjstva. Pri teh je, če vzamemo za primer osebne avtomobile, opremljenost 47,2 odstotna.

MANJŠI DRUŽBENI
PROIZVOD

Lanski slovenski družbeni proizvod je bil realno za deset odstotkov, jugoslovanski pa za 5 odst. manjši od družbenega proizvoda v letu 1980. To je dokaj neugodno, saj smo v lanski resoluciji predvidevali 3 do 3,5 odstotno rast družbenega proizvoda. Razveseljivo tudi ni, da se je jugoslovansko gospodarstvo, kljub široki akciji, še bolj zaprló zunanjemu svetu. Jugoslavija je lani izvozila 13,6 odstotka družbenega proizvoda, kar je manj kot v letu 1980. Takrat je bil delež jugoslovanskega izvoza 15,8 odstotka. Te težnje veljajo tudi za Slovenijo. Medtem ko je bil predlani delež izvoza v družbenem proizvodu dvajset odstoten, je lani znašal le še nekaj več kot osemnajst odstotkov.

ZMERAJ DOBRO PRIPRAVLJENE – Dekleta iz Betine ekipe prve pomoči so vedno dobro pripravljene. To se je pokazalo tudi na občinskem prvenstvu ekip prve pomoči, ki je bilo v Rosalnicah. Te vrste izobraževanja in urjenju posvečamo v Beti veliko pozornost, saj se zavedamo pomena in koristi dobro izurjenih ekip.

Motivirati s kritičnim pisanjem

V zaostrenih obdobjih, kot je sedanje, v informativno-propagandni dejavnosti oziroma v sredstvih obveščanja prihaja (tako kot nasploh v družbi) tako do birokratskih pritiskov kot tudi do kritiziranja, enostranskega prikazovanja negativnih pojavov in podobno. Prvo se med drugim kaže v tezi, da sedaj ni čas za kritične informacije, da je treba informacije skrbno dozirati in se izogibati vsemu, kar bi utegnilo „vznemirjati“ javnost. Drugo pa umetno napihuje napake, slabosti in nepravilnosti, poskuša biti vrhovni sodnik družbenih dogajanj in edini znanilec „resnice“ o družbi. Nosilci obeh težav se očitno dobro zavedajo družbenega vpliva sredstev obveščanja. Seveda pa se v tem času srečujemo še s pojavom, ki mu namenimo premalo pozornosti, predstavlja pa resen problem. Gre za

tako imenovano „krizo zaupanja“ v sredstva obveščanja. Koliko ljudi verjamejo našim sporočilom? Najhuje je, ko ljudje o stvareh govorijo in razmišljajo, sredstva obveščanja pa molčijo. Iz vsake krizne situacije so možni različni izhodi. Gre za to, koliko lahko sredstva obveščanja sodelujejo pri samoupravnem premoščanju te krize. Kako mobilizirati ljudi za odpravljanje težav, ne pa poglobljati malodušja? Informativno-propagandna dejavnost mora biti stvarna, prikazovati mora celovit pregled dogodkov in pojavov, pomembne dogodke in procese pa je treba razlagati, razčlenjevati in dodatno osvetljevati. Kadar se srečujemo s splošnimi kritikami, češ da gre za tako imenovani liberalizem v sredstvih informiranja ali pa da se novinarji gredo policaje samoupravljanja, je nujno, da vsakdo, ki kritizira, pove, za katero sredstvo obveščanja in katerega novinarja gre ter to dokaže. Prav tako je res, da zgolj „črno“ slikanje družbenega življenja, ne da bi ob tem pokazali tudi na pozitivna gibanja, pri ljudeh lahko povzroči razočaranje, negotovost in malodušje. Informiranje mora biti v funkciji reševanja družbenih problemov, pomagati mora pri iskanju odgovorov na pobude in kritične pripombe in zahtevati odgovore na aktualna vprašanja.

V informativno-propagandni dejavnosti po sprejemu „paketa“ izrednih ukrepov teh ne gre povzdigovati, ampak jih razlagati kot enega izmed nujnih pripomočkov, da dolgoročno ustalimo tokove družbenega življenja. Seveda pa je ključno vprašanje še vedno, kako s samoupravnimi mehanizmi oziroma z okrepljenim družbeno-ekonomskim položajem delavcev premoščati krizno stanje. Informativno-propagandna dejavnost naj pripomore, da se čimprej otresemo razmišljanja o smotrnosti zapiranja v svoje okolje. Poudarek moramo dati vsemu, kar prispeva k zdravemu ekonomskemu razmišljanju o našem družbeno-ekonomskem razvoju, kar prispeva k dolgoročni usmeritvi v izvoz na podlagi kakovostnim dejavnikov pro-

izvodnje. Spodbujati moramo razvoj tako imenovanega drobnega gospodarstva, kmetijstva, prizadevati si za ustreznejšo organiziranost, drugačen delovni čas, zoperstaviti se miselnosti, da so družbene dejavnosti neobdobje in še in še. (Večina teh misli smo slišali na nedavnem posvetovanju z uredniki lokalnih in pokrajinskih sredstev obveščanja, ki ga je pripravil tiskovni svet pri predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije.)

Matjaž Kek

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi drage mame **JOŽEFE ŠTRUCELJ** iz Gribelj 6 se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam poklonili cvetje in vence, nam izrekli sožalje in vsem, ki so našo drago mamo tako številno pospremili na njeni zadnji poti.

Štrueljevi

ZAHVALA

Ob izgubi mojega dragega očeta se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD konfekcija Metlika ter sodelavkam za podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Hčerka Marjana Šuklje

PESEM VESELIH DEKLIC

Skoraj leto dni smo za Ruse gate šivali in lepe denarce služili. To posli res so bli. Zato – gorje, če kdo zbolil! „Ženske, nič ga s...“, gate vendar moramo dat.“ Včasih smo ga polomili. Mar nas bodo postrelili? Gat še nismo naredili, torej bodo nas pustili! Hitro vsi smo delali, in da količnik ne bil bi slab, tudi režija stopi z nami v korak. Kajti, ko ura šest zvoni, režija v kup leti, res pridni so bili, so nam vse povikali. Toda: da ne bi rekli nam še kdaj, da pri nas je pravi raj, naj roke si pogledajo, kjer žuli se jim res iskre. Ura polnoč odzvonil, žene od nikoder ni. Čudno nič ne bi blo, če bi do ločitve prišlo. Pa mehaniki trpeli so, nam so vse popravili, in mi na normo delali. Pa še nekaj: velik greh smo naredili, ko zase smo sešili, šivanke polomili, pa vse skrili, da nas niso dobili. In za konec: ko za Ruse odpeljali, najraje bi jokali, ker za Yockej robe ni, le kaj bomo delali.

Vesele deklice

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta Janeza Žlogarja se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in osnovni organizaciji sindikata TOZD metraža – pletilnica za izrečena sožalja in darovano cvetje. Hvala vsem, ki ste mojega očeta spoštovali in mi pomagali v najtežjih trenutkih.

Hčerka Tončka Goleš z možem

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega očeta **ALOJZA ŠTAMPFLJA** se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam kakor koli stali ob strani v težkih trenutkih. Posebna zahvala gre TOZD metraža za podarjeni venec. Hvala vsem, ki so sočustvovali z nami, in ki so našega očeta pospremili na njegovi zadnji poti.

Vlado Štampfelj, žena Marija, sinova Vlado in Alojz z družinama

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame **LUCIJE GORŠE** se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem za podarjeno cvetje in udeležbo na pogrebu.

Ana Staresinič z družino

ZAHVALA

Ob smrti drage mame Ane Marsič se iskreno zahvaljujem sindikalni osnovni organizaciji TOZD metraža – pletilnica ter drugim sodelavcem za podarjene vence in izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki so pospremili našo drago mamo k poslednjemu počitku.

Žalujoči: Stanka Cigič z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta Janeza Gašperiča – Žana se zahvaljujemo vsem, ki so nam podarili cvetje, izrekli sožalje in se udeležili pogreba.

Družina Gašperič

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame Anice Klemenčič se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD kodranka in volna za izrečeno sožalje in za denarno pomoč.

Tončka Ambrožič z družino

Zanimivi pogovori

Prva otrokova družba je njegova družina. V njej se otrok nauči materinega jezika in si lahko prisvoji tudi mišljenje in jezik, ki sta v rabi v tej družini. To prisvojitve pa pospešujejo medsebojni pogovori. Pogovori v družini imajo dvojen pomen: otroka ob vsaki priložnosti poučimo in ga moralno vzgojimo.

Otrok si spočetka tudi sam ustvarja sodbe o kakem predmetu. Tisoč in tisoč predmetov pozna, a ne pozna njihovega namena. Zato nas kar naprej izprašuje: „Kaj je to? Kaj delamo s tem? To radovednost mu moramo utešiti in na njegova vprašanja odgovarjati jedrnato, razumljivo in ljubezljivo. Z domačimi pogovori navajamo otroka tudi na pravilno govorjenje. Torej se bomo prav zavoljo tega izogibali različnim spačenim besedam. Druga korist teh pogovorov je, da vadimo otroka v opazovanju s tem, da njegovo pozornost usmerimo dalj časa na isti predmet. Napačno bi bilo seveda otroka hkrati obdati z več novimi stvarmi. Tako bi njegovo pozornost razdrobili in se ne bi mogel poglobiti v nobeno izmed njih. Namesto da bi vadili njegovo pozornost, bi bolj raztresli tok njegovih misli.

Če opazimo, da otrok vprašuje samo iz navade, potem mu namesto odgovora mi zastavimo vprašanje, na katero naj sam

odgovori. Sprva ga bomo zmedli, a potem bo rad pristal na to igro in bo pričel misliti in odgovarjati.

Šest do sedemleten otrok že hrepeni po družbi svojih sovrstnikov. Dostikrat se raje igra s sošolci, tujimi otroki in prijatelji, kot s svojimi bratci ali sestrami. Seveda to ni prav, a kdove, ali sami nismo tega krivi. Morda smo starejšemu otroku preveč vsiljevali družbo njegovih mlajših bratcev, ga prav zavoljo njih obremenjevali bolj kot je prav? Otorku bi moralo biti domače življenje najbolj prijetno, sicer se bo pričel odtujevati družinskim članom, izostajati vedno pogosteje z doma in posledice bodo prav kmalu vidne.

Družabno življenje terja mnogo zatajevanja. Otrok mora biti vljuden, pozoren in skro-

men do domačih družinskih članov. To mora početi sponta-

no, iz ljubezni do njih, vedno, ne pa tedaj, ko ga drugi vidijo. Velika napaka je, če otrok samega sebe preveč povečuje in ni skromen. Komaj se nečesa nauči v šoli, že hoče imeti glavno besedo, vse vedeti, v družbi, ki se zbere ob mizi, je najbolj hrupen, je središče vsega dogajanja s svojimi uspehi in doživljaji.

Kakor hitro to opazimo, moramo pričeti zdraviti otroka, ki je krenil na pot bahavosti in domišljavosti. Ne smemo dovoliti, da bi imel otrok glavno besedo v družini. Prav tako mu ne smemo dovoliti nespodobnih besed v govoru, posebno ne samohvale in ironičnega kritiziranja starejših ljudi, zlasti učiteljev ne. Seveda pa morajo starši sami paziti, kaj govore pred otrokom. Otrok naj ne sliši ničesar, česar sam ne bi smel govoriti.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	13								14		
	15			16				17			
	18		19			20					21
	22					23			24		
	25			26					27		
	28							29			
	30			31		32	33				
		34	35		36				37		
	38					39		40			
41					42						
											SEST: JOŽE NOVAK

VODORAVNO: 1. Uničevanje podgan (kemično), 13. Omrežje za napajanje z vodo, 14. Trst, 15. Ena od žitaric, 16. Pokrajinska ali podobna slika (iz ital.), 18. Leto (latinsko), 20. Najstarejši latinski prevod biblije, 22. Prebivalka Zaira, 24. Podoba, 25. Ivan Dolenc, 26. Narodna in univerzitetna knjižnica, 27. Kraj pri Opatiji, 28. Radioaktivna kemična prvina, proizvod razpadanja urana, 29. Jeza (hrvatsko), 30. Aluminij, 31. Najtoplejša slovenska reka, 34. Kraj pri Ljubljani, 36. Oseba iz svetega pisma, 37. Americij, 38. Hlevski . . . 39. Priimek moža Sofie Loren, 41. Gorstvo v SZ, 42. Deček.

NAVPIČNO: 1. Nemčija, 2. Ine za Evropo in Azijo kot eno celino, 3. Del Ljubljane, 4. Anton Dolinar, 5. Priimek pokojnega mariborskega gledališkega igralca (Arnold), 6. Vrbe žalujke, 7. V astrologiji „živalski krog“, 8. Klicana karta, 9. Rimska številka 100, 10. Vrsta starinskih ležečih tiskarskih črk, 11. Josip Stritar, 12. Avstrija, 17. Boginja gledališke umetnosti, 19. Nikalnica, 21. Član Akademije, 23. Porednež, navihanec, 32. Uta, 33. Poljedelski delavec, dninar (v Južni Ameriki), 35. Slečen, 37. Oče, 40. Nande Trček, 41. Uran, 42. Francija.

VEZILO, glasilo delovnih ljudi DO Beti in Kometa, ureja uredniški odbor: Toni Gašperič (glavni in odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Janez Žele, Desimir Milovanovič, Vida Segina, Marija Jakljevič, Jože Gerkišič, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerkič, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Žele, Milka Mavrin, Jože Novak, Vera Kostelec, Miroslav Čikič, Ivan Brodarič in Irena Kostevc. Tehnični urednik: Janez Pezelj. Vezilo izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Priprava in stavek ČZP Dolenjski list, Novo mesto, tisk: Knjigotisk, Novo mesto. Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, Metlika.